

Vrangforestillingen i ulvedebatten

Valget står ikke mellom hensynet til saueneæring, jakt og frykt på den ene siden, og miljøet på den andre. Sannheten er en helt annen.

Innlegg
Torstein
Moland

”

Begrepet bærekraftig bruk av naturen ble utmeislet for 30 år siden i FN-rapporten om miljø og utvikling, ledet av Gro Harlem Brundtland. Vi skal bruke naturen slik at våre etterkommere kan bruke den på samme måte, uten at den er forringet. Den grunnleggende tanken er at vi må utnytte naturens potensial for bærekraftig høsting av mat og andre ting. Da vil mindre natur bli ødelagt for å skaffe nødvendig matjord for en økende befolkning som kjemper for et bedre liv.

En av vår tids fremste tenkere og miljøforkjemper, Jared Diamond, gir uttrykk for den samme tanken i sin berømte bok om sivilisasjoner som har gått til grunne. Vi må bli flinkere til å utnytte naturen til lands og til vanns for å produsere mat på en bærekraftig måte. Det vil begrense verdens mest presserende miljøproblem, menneskenes fotavtrykk på naturen.

Denne innsikten var grunnen til at verdens miljøminister Gro Harlem Brundtland kunne stå fjellstøtt da hun for 30 år siden forsvarte selfangst mot en kritisk internasjonal opinion. En voksende og ukontrollert selbestand svekket potensialet for høsting av fiskebestandene. Beskatning av selen ville føre til at mer mat kunne høstes fra

For hver ulveflokk vi sparer, blir det mindre mat for oss å hente ut av naturen, skriver Torstein Moland. Her fra en elgjakt i 1993. Foto: Roger Neumann/NTB scanpix

havet på en bærekraftig måte. Konsekvensen ville være mindre ødeleggelser enn ellers av natur for nødvendig matproduksjon.

Parallellen til ulveforvaltningen er udiskutabel. For hver ulveflokk vi sparer, blir det mindre mat for oss å hente ut av naturen. Konsekvensen er høyere etterspørsel etter mat som er basert på ødelagt natur, slik at naturen blir taperen.

Betydningen av hva vi gjør i Norge er selvsagt mikroskopisk i global sammenheng. Men det er også tilfelle på nesten alle andre områder, når vi snakker om globale miljøproblemer. Likevel forsøker vi å gjøre det vi kan, og i noen tilfeller gå foran.

Vi skal selvsagt ikke utrydde ulven. Det er heller ingen reell problemstilling. I virkelighetens verden er ulven ikke en truet

dyreart. Listen over truede dyrearter hvor ulven er oppført, ble utarbeidet for nesten 40 år siden. Den gangen var det bare noen hundretalls individer i Europa. I dag er det omkring 15.000 i EU. Tallet er fordoblet i løpet av få år, veksten er fortsatt sterk og den er eksponentiell. Ingen ville i dag finne på å føre ulven opp på en slik liste.

Det har ingen mening å snakke om en særnorsk ulvestamme. Det har vi aldri hatt og vil heller aldri få. Ulven streifer langt og den kjenner ikke landegrenser. Ulvebestanden her er en vestlig utløper av den store russiske stammen som teller titusenvise av dyr. Denne stammen har gjennom historien ekspandert og trukket seg sammen, og det må vi forvente at den vil også i framtiden.

Størst mulig bærekraftig matproduksjon i naturen er det som gir oss mest mulig natur, og minst naturødeleggelse. Denne innsikten er det knapt nok spor av i vår lovgivning. Den er i stor grad preget av et tunnelsyn der en bare er opptatt av en del av naturen og ser bort fra helheten. Å forvalte naturen ut fra andre hensyn enn bærekraftig høsting, har som en nødvendig konsekvens at naturen skrumper inn mer enn nødvendig. Om det er i Norge den skrumper inn, eller i regnskogen, eller på de naturlige gresslettene, er i den store sammenheng av underordnet betydning.

Tanken om at naturen skal være mest mulig urørt og leve sitt eget liv uforstyrret, er en romantisk tanke som har hatt appell til mange mennesker. Den har sine røtter tilbake til menneskenes

første bysamfunn. I dag er den imidlertid til hinder for å berge mest mulig natur og begrense menneskenes fotavtrykk på miljøet. Dette er det overgripende problem i dag, i motsetning til tidligere tider, da naturen måtte fortone seg som uendelig stor. Det er mange hensyn som må tas i ulveforvaltningen. Et grunnleggende veivalg er dette: Skal forvaltningen ha som mål å bidra til å begrense vårt totale fotavtrykk på miljøet, eller skal den baseres på romantiske forestillinger om urørt natur, og fordommer mot å avlive karismatiske dyr? Motstanden mot selfangsten var basert på det siste. Er det samme tilfelle for motstanden mot å begrense ulvebestanden?

Torstein Moland, Vegårshei

Gode inntekter på kabler

Dagens Næringsliv skriver lørdag 25. mars at Statnett taper 12 millioner på å overføre kraft til Danmark. Dette gir ikke et helt riktig bilde.

Det er riktig som DN skriver, at det overføres kraft på kablene når prisforskjellen er mindre mellom de to landene enn kostnaden ved strømtapet.

Dette er noe Statnett arbeider for å hindre, gjennom at denne kostnaden skal beregnes inn i

prisalgoritmen. Statnett har allerede innført slik såkalt implisitt tapshåndtering på forbindelsen mellom Norge og Nederland, og arbeider for at dette skal gjøres også på kablene til England og Tyskland som er under bygging og altså på de eksisterende kablene til Danmark.

Dette krever enighet på begge sider av kabelen.

Det er likevel ikke slik at kablene til Danmark går med netto tap.

Statnetts andel av de totale inntektene på forbindelsene til Danmark var i 2016 på 230 millioner. Det netto tapet i de

timene hvor tapskostnaden overstiger prisforskjellen, var på rundt 12 millioner norske kroner.

Norge tjener altså på kraftutveksling og det er et viktig bidrag til forsyningssikkerheten og verdiskapingen både i Danmark og Norge i dag, og bidrar til Danmarks overgang fra fossil til fornybar strømprduksjon i morgen. For øvrig ble kabelen mellom Nederland og Norge nedbetalt i løpet av de første 7 driftsårene, med mange års drift igjen.

Auke Lont, konsernsjef i Statnett

Misvisende om formuesskatt

I DN 23. mars 2017 bruker skatteøkonom Annette Alstad-sæter den dramatiske svindel på 15 milliarder kroner mot danske skattemyndigheter til å argumentere for registre over formuer etter norsk modell. Utenlandske kriminelle krevet i Danmark refundert en utbytte-skatt de aldri hadde betalt. Det dreiet seg om utrolig svikt i kontrollrutiner: Én eneste saksbehandler var alene

ansvarlig for de gigantiske utbetalingene.

Det blir ikke riktig å bruke denne enestående danske skandalen til å idealisere særnorske registerløsninger. Ut fra overskrift og en del formuleringer kan Alstadsæters innlegg tidvis oppfattes som et argument for formuesskatt. Men her er det ingen sammenheng. Den sjeldne norske formuesskatt er nettopp en skatt på norsk bosted, og fanger ikke opp utlendinger.

Ole Gjems-Onstad, professor ved Institutt for rettsvitenskap, Handelshøyskolen BI